

Värmdö kommun
Socialnämnden
134 81 GUSTAVSBERG

Ärendet

Tillsyn av stödboende för barn och unga vid Mellanbo stödboende i Värmdö.

Beslut

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) avslutar ärendet.

Skälen för beslutet

IVO:s tillsyn har huvudsakligen visat följande i de delar tillsynen avser:

- Verksamhetens lokaler uppfyller kraven på trygghet och säkerhet.
- Verksamhetens bemanning samt personalens och föreståndarens utbildning och erfarenhet är tillräcklig för att säkerställa vård av god kvalitet.
- Verksamheten uppfyller kraven för in- och utskrivning och lämplighetsbedömning.
- Verksamheten har arbetssätt för att hantera och förebygga incidenter.
- Verksamheten uppfyller gällande lagstiftning vad gäller utdrag ur Polisens belastnings- och misstankeregister.

Övergripande fokus för tillsynen har varit att genom samtal med personal och barn få kännedom om hur verksamheten fungerar i de delar som har betydelse för att ungdomarna ska få en trygg och säker vård. Tillsynen har mot bakgrund av fokuset och att verksamheten är nystartad därför inriktats på verksamhetens lokaler, personal, bemanning, inskrivning, lämplighetsbedömning, incidenter och misstanke- och belastningsregister.

Lokaler

IVO bedömer att lokalerna uppfyller kraven på trygghet och säkerhet.

Mellanbo Stödboende består av tre enheter, två av dessa är belägna i en nyrenoverad enplansbyggnad. En enhet har plats för nio ungdomar mellan 16-20 år med PUT (permanent uppehållstillstånd), TUT (tillfälligt uppehållstillstånd) eller är i asylprocessen. I denna del ligger personalrummet och boendet är bemannat varje dag med kvälls och nattpersonal.

Den andra enheten har plats för fyra ungdomar mellan 16-20 år med PUT, TUT eller är i asylprocessen. Denna del av stödboendet ligger i anslutning till den första enheten men har egen ingång. Ungdomarna bor i varsin lägenhet men delar på kök och vardagsrum och där de bor som i ett kollektiv. Ungdomarna som bor här har kommit lite längre i sin självständighet. Detta är steget före en egen träningslägenhet.

Utöver dessa finns fyra träningslägenheter för ungdomar mellan 18-21 år med PUT eller TUT.

Lokalerna kan upplevas lite labyrinthartade och saknar enligt personalen ett gemensamt aktivitetsrum.

Enligt 6 kap. 1 § Socialstyrelsen föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:56) om stödboende ska den som bedriver verksamhet i form av stödboende se till att stödboendets lokaler utformas på ett sådant sätt att det bidrar till barns och ungas förberedelse för självständighet. Utformningen ska också tillgodose behovet av trygghet och säkerhet för de barn och unga som ska placeras där.

Enligt 6 kap. 2 § HSLF-FS 2016:56 ska de egna boenden som ingår i ett stödboende ska vara hemlika och bestå av rum för boende, utrymme för tillagning och intag av måltider samt rum för personlig hygien. Ett eget boende bör bestå av en egen lägenhet som den placerade disponerar. Om det bedöms lämpligt, kan dock ett eget boende utgöras av ett eget rum för boende och utrymmen som delas med andra barn eller unga som är placerade i stödboendet.

Enligt 6 kap. 3 § HSLF-FS 2016:56 ska de egna boendena vara utformade med hänsyn tagen till den personliga integriteten. Barnet eller den unge ska kunna låsa lägenheten eller rummet för boende samt rummet för personlig hygien. Personalen ska dock vid behov kunna låsa upp. Barnet eller den unge ska få information om i vilka situationer som personalen får låsa upp.

Personal

IVO bedömer att det vid inspektionen inte har framkommit några omständigheter som tyder på att bemanningen eller personalens och föreståndarens utbildning och erfarenhet inte är tillräcklig för att säkerställa vård av god kvalitet.

Kompetens

Då Mellanbo stödboende är relativt nyöppnat har personalen olika anställningstid beroende på om de har arbetat i annan verksamhet eller i kommunen tidigare. En del personal har tidigare arbetat i lägenhetsboendet. Personalens kompetens är enligt föreståndaren, bred på Mellanbo och personalen kompletterar varandra. Hälften har arbetat med målgruppen tidigare och andra har arbetat med ungdomar eller vuxna i någon form. I möjligaste mån kommer den personal som inte redan har utbildning i MI (motiverande intervju) att få detta.

Av intervjun och inskickad lista framgår att föreståndaren är socionom med flerårig erfarenhet inom området. Fem av sex tillsvidareanställd personal har eftergymnasial utbildning eller studier såsom t.ex. undersköterske-, behandlingsassistent-, kiropraktor- och socionomutbildning. Verksamheten eftersträvar att i samband med rekrytering av ny personal anställa personer som har högskoleutbildning, även sommarvikarier.

Av intervju med personal framkommer att grundläggande kompetens finns inom personalgruppen för att tillgodose ungdomarnas behov.

Enligt 8 kap 1 § HSLF-FS 2016:56 ska en föreståndare vid ett stödboende ha den sammantagna kompetens som behövs för att kunna leda, utveckla och följa upp verksamheten. Föreståndaren ska ha

1. minst eftergymnasial utbildning vars innehåll är relevant för den verksamhet som bedrivs vid stödboendet,
2. erfarenhet av liknande verksamhet, och
3. personlig lämplighet.

Den eftergymnasiala utbildningen bör omfatta minst två år och kan ha en inriktning mot socialt arbete, socialpedagogik eller beteendevetenskap.

Vidare bör föreståndaren ha

- kunskap om den målgrupp som stödboendet är avsett för och målgruppens behov,
- kunskap om de arbetssätt som är relevanta för målgruppen,
- kunskap om regelverket inom socialtjänstens område som gäller barn och unga, och
- kunskap om och förmåga att tillämpa det regelverk som rör verksamhet i form av stödboende.

Enligt 8 kap. 2 § HSLF-FS 2016:56 ska den övriga personalen vid ett stödboende ha den utbildning, den erfarenhet och den personliga lämplighet som behövs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter. Personalens sammantagna kompetens vad gäller utbildning och erfarenhet ska ge förutsättningar för att

1. möta de behov av stöd som målgruppen har, och
2. säkerställa en trygg och säker insats.

Personalen bör ha minst en 2-årig eftergymnasial utbildning. Flertalet bör ha en utbildning med inriktning mot socialt arbete, socialpedagogik eller beteendevetenskap.

Bemannning

Av intervjun och inskickad lista framgår att oavsett beläggning är det en till två personal dagtid (vardagar) och en till tre personal på eftermiddagar och kvällar. Under natten finns en sovande personal på boendet. Under helgerna arbetar en till två personal under dagen. Under kvällarna på helgerna arbetar alltid två personal.

Av intervjun med föreståndare, tf. gruppleddare samt personal framgår att bemanningen bedöms vara tillräcklig. Den intervjuade personalen framför dock att det skulle vara önskvärt att vara två ibland då det kan finnas behov av detta exempelvis när ungdomarna fått tråkiga besked.

Enligt 7 kap. 1 § HSLF-FS 2016:56 ska den som bedriver verksamhet i form av stödboende ska se till att det finns särskilt avdelad personal som har till sin huvudsakliga uppgift att stödja de barn eller unga som är placerade där. Den särskilt avdelade personalen bör vara organiserad på ett sätt som bidrar till kontinuitet och möjliggör förtroendefulla relationer med barnen eller de unga i stödboendet.

Enligt 7 kap. 2 § HSLF-FS 2016:56 ska den särskilt avdelade personalen finnas på plats i stödboendet i den utsträckning och den omfattning som krävs med hänsyn tagen till verksamhetens utformning och de placerades behov. Om de egna boendena som ingår i verksamheten ligger nära varandra eller består av utrymmen som delas med andra placerade barn eller unga, ska det särskilt beaktas i vilken utsträckning och omfattning den särskilt avdelade personalen behöver vara på plats i direkt anslutning till de egna boendena. Det ska även beaktas om barn i åldern 16–17 år kan komma att bli placerade i stödboendet. Vid de tider på dygnet då individuellt anpassat stöd normalt inte ges kan dock annan personal än den särskilt avdelade vara tillgänglig för att tillfälligt ge sådant stöd.

Enligt 7 kap. 3 § HSLF-FS 2016:56 ska personal vara tillgänglig dygnet runt och ska vid behov kunna infinna sig i de egna boendena utan oskäligt dröjsmål med hänsyn tagen till barnets eller den unges trygghet och säkerhet.

In- och utskrivningar samt lämplighetsbedömning

IVO bedömer att verksamheten uppfyller gällande bestämmelser i fråga om in- och utskrivningar samt lämplighetsbedömning.

IVO bedömer att verksamheten genomför och dokumenterar lämplighetsbedömningar vid inskrivningar till viss del. Verksamheten ser positivt på att förändra sättet att dokumentera individuella lämplighetsbedömningar i samband med inskrivningsbeslut där det tydligt framgår vilken bedömning som görs gällande det specifika barnet kontra resten av ungdomsgruppen, metoder och personalens kompetens. IVO kräver ingen åtgärd avseende detta då verksamheten kommer att förändra sin dokumentation så att den överensstämmer med gällande regelverk.

Ansvarig för inskrivning av ungdomarna är föreståndaren. Inskrivningsbesluten samt grunden för dessa finns i ungdomens akt. Av intervjun framgår att inskrivning med tillhörande lämplighetsbedömning görs genom att socialsekreterare tar kontakt med föreståndare. Föreståndare ställer frågor kring ungdomen och får därefter en bild av om verksamheten kan ge ungdomen god vård samt om denne tillhör målgruppen. Ett studiebesök bokas in där ungdomen, god man och ansvarig socialsekreterare får se boendet och möjlighet att ställa frågor. Av intervjun och inskickat underlag framgår att i verksamhetens lämplighetsbedömning som gjorts på det enskilda barnet saknas bedömning kring hur personalens kompetens och metoder kan ge den vård barnet behöver. Bedömning saknas även om placeringen kan innebära negativ påverkan mellan de placerade ungdomarna. Det är tydligt under intervjun att både föreståndare och tf. gruppleddare har en ambition att förändra sättet att praktiskt utföra och dokumentera lämplighetsbedömning på så att det sker enligt föreskrift. Verksamheten efterfrågar råd under inspektionen i denna fråga.

Enligt 3 kap. 11 och 14 §§ socialtjänstförordningen (2001:937) (SoF) är det föreståndaren som ska besluta om in- och utskrivning i ett stödboende. Vid inskrivning ska det särskilt kontrolleras att hemmet är lämpligt med hänsyn till den enskildes behov, ålder, utveckling, utbildning och personliga förhållanden i övrigt. Har huvudmannen bestämt en annan ordning för inskrivningen ska denne meddela Inspektionen för vård och omsorg vad som gäller.

Av 11 kap. 5 § Socialtjänstlagen (2001:453, SoL) framgår att genomförande av insatser ska dokumenteras. Dokumentationen ska utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.

Enligt 4 kap. 1 § HSLF-FS 2016:56 ska vid lämplighetsbedömningen enligt socialtjänstförordningen den som beslutar om inskrivningen av

ett barn eller en ung person vid ett stödboende utgå från socialnämndens

1. bedömning av vilket behov av stöd barnet eller den unge har, och
2. redogörelse för omständigheterna i övrigt kring barnet eller den unge.

Enligt 4 kap. 2 § HSLF-FS 2016:56 ska den som beslutar om inskrivning vid lämplighetsprövningen särskilt beakta hur barnets eller den unges behov av stöd kan tillgodoses under trygga och säkra former med hänsyn tagen till

1. tillgången till personal,
2. personalens kompetens, och
3. boendets utformning.

Om bedömningen avser en placering i ett eget boende som ligger nära andra boenden som ingår i verksamheten eller ett boende med utrymmen som delas med andra barn eller unga som är placerade, ska det vidare beaktas om placeringen kan innebära negativ påverkan eller medföra kränkningar, våld eller övergrepp.

Enligt 4 kap. 3 § HSLF-FS 2016:56 ska om ett stödboende bedöms lämpligt för ett barn eller en ung person bedömningen dokumenteras.

Incidenter

IVO bedömer att verksamheten har rutiner för att förebygga och agera vid incidenter.

Av intervjun framgår att skydds- och riskbedömningar gällande alla ungdomar görs löpande med hänsyn till säkerhet och trygghet. Jourhavande chef finns tillgänglig utifrån hot och säkerhet.

Intervjuad personal uppger att det finns en beredskap för att hantera allvarliga situationer eller oro men också att personalen genom att ge stöd till ungdomarna förebygger en hel del incidenter.

Under den tid då föreståndare och tf. gruppleddare varit i tjänst har inga synpunkter inkommit. Sedan stödboendet öppnade har det däremot inkommit en del klagomål gällande att lokalerna inte varit helt färdigställda, att ungdomarna har olika ersättningar samt att vissa ungdomar kan vara nedlåtande mot andra ungdomar. Det har även, enligt personalen, inkommit förslag på olika aktiviteter, enskilt eller i grupp. Det finns sedan maj månad 2017 en låda där ungdomarna kan lägga klagomål och synpunkter.

Rutiner finns för hur klagomål skall hanteras. Föreståndare har ansvar för att en handlingsplan skrivs samt att ansvarig socialsekreterare och god man informeras. Ändringar har i den mån det varit möjligt gjorts efter ungdomarnas klagomål/önskemål. Exempel på detta är att

verksamhetens inköpsställe avseende matinköp ändrats och att bokningssystemet avseende tvättider har förbättrats.

Ingen Lex Sarahrapport är skriven. All personal är informerade om vilka rutiner som gäller angående Lex Sarah.

I samband med personalmöten som sker varannan vecka tas avvikelser upp. Alla avvikelser följs upp efter behov.

Enligt 4 kap. 4 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete ska den som bedriver socialtjänst för varje aktivitet utarbeta och fastställa de rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet.

Rutinerna ska dels beskriva ett bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska utföras, dels ange hur ansvaret för utförandet är fördelat i verksamheten.

Enligt 5 kap. 2 § HSLF-FS 2016:56 bör föreståndaren se till att det finns ordningsregler för de egna boendena och eventuella delade utrymmen. Reglerna bör syfta till att tillgodose säkerhet, trygghet och trivsel. De bör vara väl kända av personalen och av barnen och de unga.

Enligt 5 kap. 2 § HSLF-FS 2016:56 bör föreståndaren se till att det finns ordningsregler för de egna boendena och eventuella delade utrymmen. Reglerna bör syfta till att tillgodose säkerhet, trygghet och trivsel. De bör vara väl kända av personalen och av barnen och de unga.

Kontroll av Polismyndighetens belastnings- och misstankeregister

IVO bedömer att verksamheten uppfyller gällande lagstiftning om registerkontroll av personal.

Av intervju och inskickad lista framgår att registerutdrag innan anställning inhämtats för samtlig anställd personal. I de fall som personal tidigare arbetat i annan verksamhet inom kommunen har nytt registerutdrag inhämtats.

Arbetsgången inför en eventuell anställning är att efter intervju så skall utdrag ur misstanke- och belastningsregister inhämtas och visas innan en anställning kan komma ifråga. Personalen ska sedan lämna ett nytt registerutdrag var sjätte månad. Utdragen förvaras på personalkontoret. Föreståndare skriver en notering att denna tagit del av registerutdraget. Om något skulle framgå av registerutdraget tas detta med ansvarig chef.

Enligt 1 § lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boende som tar emot barn får dessa hem inte anställa någon om inte kontroll gjorts av Polismyndighetens belastnings- och

misstankeregister. Detsamma gäller den som erbjuds uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande.

Underlag

IVO genomförde den 9 oktober 2017 en förannämld inspektion av Mellanbo stödboende. Vid inspektionen intervjuades föreståndare, t.f. gruppledare samt en personal. Inga barn önskade samtala med inspektörerna. Före inspektionen inhämtades listor över bemanning samt personalens kompetens. Efter inspektionen inhämtades uppgifter om registerutdrag.

Föreståndaren har faktakontrollerat protokollet från inspektionen.

Ytterligare information

Enligt 3 kap. 19 § SoF ska IVO inspektera stödboende för barn och ungdom minst en gång per år. Inspektionen kan vara förannämld eller oanmäld. Den som inspekterar verksamheten ska samtala med de barn och ungdomar som samtycker till det.

Värmdö kommun är huvudman för Mellanbo stödboende som är ett stödboende för barn och ungdomar i åldern 16-20 år som söker asyl och/eller har beviljats uppehållstillstånd. Vid inspektionen var 13 pojkar i åldern 16 till 20 år inskrivna.

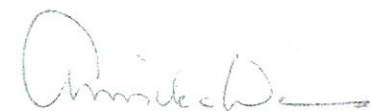

Beslut i detta ärende har fattats av inspektören Eva Stoor Karlberg. I den slutliga handläggningen har inspektören Gunilla Rönnqvist deltagit. Inspektören Annika Westerbom har varit föredragande.

För Inspektionen för vård och omsorg

Eva Stoor Karlberg

Annika Westerbom

Kopia till: Verksamheten